

Karta zadania nr 681 Do wniosku numer 110

Zamknięte

Izba Rolnicza Województwa Łódzkiego

(nazwa wnioskodawcy)

1. Właściciel zadania

Ewa Lech / Departament Bezpieczeństwa Żywności i Weterynarii / Justyna Ślusarczyk

(Minister/Departament/Naczelnik)

2. Obszar

Rozwój obszarów wiejskich.

3. Cel I rzędu - nr 03.

Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich – włączenie obszarów wiejskich w obieg gospodarki europejskiej.

4. Cel II rzędu - nr 03.03.

Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz zagospodarowanie obszarów wiejskich jako atrakcyjnego miejsca do: życia, zamieszkania, spędzenia wolnego czasu, pracy i rekreacji.

5. Zadanie - nr 03.03.18.

Wsparcie działań związanych z niwelowaniem szkód łowieckich

6. Opis zadania

Podjęcie działań zmierzających do ograniczenia zwierzyny łownej.

(zgodnie z pismem wnioskodawcy)

7. Opis stanu istniejącego dotyczącego sprawy/zadania

Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (Dz. U. z 2005 r. Nr 127, poz. 1066, z późn. zm.), łowiectwo jest elementem ochrony środowiska przyrodniczego i oznacza ochronę zwierząt łownych i gospodarowanie ich zasobami w zgodzie z zasadami ekologii oraz zasadami racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej. Zgodnie z ustawą, zwierzęta łowne w stanie wolnym są dobrem ogólnonarodowym i stanowią własność Skarbu Państwa.

Zgodnie z art. 6 tej ustawy, naczelnym organem administracji rządowej w zakresie łowiectwa jest minister właściwy do spraw środowiska i dlatego wszelkie propozycje zmian w obowiązujących przepisach oraz sprawy dotyczące wypłat odszkodowań przez koła łowieckie powinny być kierowane do Ministerstwa Środowiska.

Zgodnie z art. 46 ust. 1 ustawy Prawo łowieckie, dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego jest obowiązany do wynagradzania szkód wyrządzonych w uprawach i płodach rolnych przez dziki, łosie, jelenie, daniele i sarny, a także szkód powstałych przy wykonywaniu polowania. Sposób postępowania przy szacowaniu szkód oraz wypłat odszkodowań za wyrządzone szkody określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 marca 2010 r. w sprawie sposobu postępowania przy szacowaniu szkód oraz wypłat odszkodowań za straty w uprawach i płodach rolnych (Dz. U. Nr 45, poz. 272). Zgodnie z rozporządzeniem, poszkodowany właściciel lub posiadacz gruntu, na którym powstała szkoda, zgłasza pisemnie szkodę osobie uprawnionej do przyjmowania zgłoszeń, w terminie 3 dni od dnia jej stwierdzenia, a w przypadku szkód wyrządzonych w sadach – w terminie 14 dni od jej powstania (poszkodowany jest zobowiązany podać dokładną liczbę uszkodzonych drzew). Po zgłoszeniu zaistniałej szkody, upoważniony przedstawiciel dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego, informuje o planowanym terminie szacowania szkody (nie później niż na 2 dni przed ich dokonaniem). Wstępne szacowanie szkody, ostateczne szacowanie szkody oraz ponowne szacowanie szkody może być przeprowadzone bez obecności poszkodowanego. Z oględzin, ostatecznego szacowania szkody oraz ponownego szacowania szkody sporządzany jest protokół, który podpisują szacujący przedstawiciel dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego, poszkodowany rolnik oraz przedstawiciel właściwej terytorialnie izby rolniczej, jeżeli uczestniczył w tej czynności. W protokole umieszczane są następujące informacje: gatunek zwierzyny, która wyrządziła szkodę, rodzaj uprawy oraz jej stan i jakość, procent zniszczenia uprawy, szacunkowy obszar upraw, wysokość obliczonego odszkodowania oraz rozmiar szkody, który ustalany jest poprzez pomnożenie obszaru uprawy uszkodzonej i procentu jej uszkodzenia, a następnie pomnożenie tak uzyskanej powierzchni zredukowanej i plonu z 1ha (w przypadku szkód w uprawach) lub poprzez ustalenie szacunkowej masy uszkodzonego płodu rolnego (w przypadku szkód w płodach rolnych). Wysokość odszkodowania ustalana jest poprzez pomnożenie rozmiaru szkody przez cenę skupu danego artykułu rolnego, a w przypadku, gdy nie jest prowadzony skup – cenę rynkową z dnia ostatecznego szacowania szkody, w rejonie powstania szkody. Odszkodowania wypłacane są przez dzierżawców lub zarządców obwodów łowieckich w terminie 30 dni od dnia sporządzenia protokołu ostatecznego szacowania szkody.

Powyższy sposób szacowania szkód, a także tryb wypłacania odszkodowań był wielokrotnie kwestionowany zarówno przez poszkodowanych rolników jak i przez różne organy samorządowe oraz Izby Rolnicze. Kwestionowali oni przede wszystkim fakt, że szacowaniem szkód wyrządzonych przez zwierzęta łowne, a następnie ustalaniem kwoty należnego odszkodowania zajmują się przedstawiciele zarządców i dzierżawców kół łowieckich, a więc podmiotu, który jest bezpośrednio zainteresowany, aby wypłacana kwota odszkodowania była jak najniższa. Ponadto poszkodowani rolnicy podkreślali również fakt, że wypłacane odszkodowania nie rekompensują całości poniesionych kosztów związanych z przywróceniem uszkodzonego pola do poprzedniej kultury czy też utrudnionego zbioru pozostałych upraw. Rozmiar szkód wyrządzanych przez zwierzęta łowne wynikający przede wszystkim z jej liczebności przekraczającej pojemność środowiska powoduje, że w niektórych rejonach Polski prowadzenie jakiegokolwiek działalności rolniczej staje się praktycznie bezzasadne.

W dniu 20 maja 2016 r. Sejm RP przyjął poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo łowieckie (druk sejmowy nr 219). Uchwalona ustawa została przekazana w dniu 23 maja br. do Senatu RP (druk 185). Ustawa ta ma na celu zrationalizowanie gospodarki łowieckiej w powiązaniu z gospodarką rolną. Według ustawodawcy bezsprzeczną rolą państwa jest troska o środowisko przyrodnicze i stymulowanie wszelkich procesów występujących w tej dziedzinie. Aby tak się stało, podmioty tu występujące powinny mieć stworzone przez prawo takie możliwości, które odpowiadają

elementarnym wymogom sprawiedliwości. W ostatnim okresie nierówność stron zaznaczyła się szczególnie po stronie rolników jako tych, którzy ponoszą znaczne straty w uprawach rolnych z tytułu szkód jakie wyrządzają im zwierzęta łowne, a szczególnie dziki.

Na podstawie przeprowadzonych na terenie całego kraju licznych konsultacji w sprawie szkód wyrządzanych przez zwierzęta łowne w środowiskach wiejskich, wśród myśliwych a także wśród leśników stwierdzono, że obecny sposób szacowania szkód i wypłaty odszkodowań jest dalece niezadowolający.

Chcąc wyeliminować negatywne zjawisko ponoszenia przez rolników strat gospodarczych, a równocześnie w pełni uszanować prawa kół łowieckich, ze szczególnym podkreśleniem roli jaką pełnią w naszym kraju jako strażnicy przyrody, podjęto działania zmierzające do większego zaangażowania Skarbu Państwa i jego przedstawicieli w procesie gospodarki łowieckiej w Polsce. Wychodząc naprzeciw zastrzeżeniom rolników co do bezstronności szacujących szkody przedstawicieli zarządców i dzierżawców obwodów łowieckich ustawa zmieniła instytucję szacującą i wypłacającą odszkodowania z tytułu tych szkód. Wypłacające dotychczas odszkodowania koła łowieckie nie dysponowały bowiem dostatecznymi środkami, które w pełni zadośćuczyniłyby poszkodowanym poniesione straty. Dlatego rolnicy oczekiwali, że w proces rekompensowania szkód wyrządzanych przez zwierzęta łowne, które w stanie wolnym są własnością Skarbu Państwa, zaangażuje się Skarb Państwa.

W ustawie wprowadzone zostały nowe zasady szacowania szkód łowieckich i wypłaty odszkodowań. Ustawa przewiduje, że do wynagradzania szkód wyrządzonych w uprawach i płodach rolnych przez dziki, łosie, jelenie, daniela i sarny będzie obowiązany, działający w imieniu Skarbu Państwa, wojewoda właściwy ze względu na miejsce wystąpienia tych szkód. Zgodnie z ustawą, wniosek o dokonanie oględzin i oszacowanie szkód, a także ustalenie wysokości odszkodowania właściciel lub posiadacz gruntów rolnych składać będzie do właściwego ze względu na wystąpienie tych szkód wójta, burmistrza lub prezydenta, który przekaze go właściwemu wojewodzie. Oględzin i szacowania szkód, a także ustalania wysokości odszkodowania dokonywać będzie wojewoda właściwy ze względu na miejsce wystąpienia tych szkód, po pisemnym powiadomieniu przez właściciela lub posiadacza gruntów rolnych wójta, burmistrza lub prezydenta właściwego ze względu na miejsce wyrządzenia szkód. Na pisemny wniosek właściciela lub posiadacza gruntów rolnych w oględzinach i szacowaniu szkód (poza uczestnictwem właściciela lub posiadacza gruntów rolnych oraz dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego) będzie mógł również uczestniczyć przedstawiciel właściwej ze względu na miejsce wystąpienia szkód izby rolniczej. Wojewoda informować będzie właściciela lub posiadacza gruntów rolnych oraz dzierżawcę lub zarządcę obwodu łowieckiego, a w razie potrzeby również przedstawiciela właściwej ze względu na miejsce wystąpienia szkód izby rolniczej, o terminie dokonania oględzin i szacowania szkód, nie później niż przed upływem 7 dni od dnia otrzymania informacji o powstaniu tych szkód. Po zakończeniu oględzin i oszacowaniu szkód sporządzany będzie protokół, zawierający w szczególności informacje o wysokości poniesionych szkód. Właściciel albo posiadacz gruntów rolnych oraz dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego będzie miał prawo wnieść zastrzeżenia do treści protokołu w zakresie wielkości szkody lub proponowanej wysokości wynagrodzenia, w terminie 7 dni od dnia przedłożenia mu protokołu do podpisu. W przypadku wniesienia zastrzeżeń w zakresie proponowanej wysokości wynagrodzenia za szkody, właściciel albo posiadacz gruntów rolnych oraz dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego będą mogli, w terminie 7 dni od dnia wniesienia tych zastrzeżeń, przedstawić opinię rzeczoznawcy wpisanego na listę rzeczoznawców prowadzoną przez właściwą ze względu na miejsce wystąpienia szkody izbę rolniczą.

Wysokość odszkodowania ustalana będzie, w drodze decyzji administracyjnej, przez wojewodę na

podstawie protokołu oszacowania szkód oraz opinii rzeczoznawcy – jeżeli została sporządzona. Ustawa nakłada na ministra właściwego do spraw środowiska, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa, obowiązek wydania rozporządzenia określającego sposób i terminy zgłaszania szkód, szczegółowy sposób dokonywania oględzin i szacowania szkód, szczegółowy sposób ustalania i wypłaty odszkodowania za szkody oraz wzór protokołu z szacowania szkód. Rozporządzenie to ma uwzględniać specyfikę poszczególnych upraw rolnych oraz konieczność uwzględnienia w szacowaniu obszaru uszkodzonej uprawy, a także strat ilościowych i jakościowych powstałych w wyniku uszkodzenia lub zniszczenia uprawy lub płodów rolnych oraz zapewnić jednolity sposób szacowania szkód na terenie całego kraju.

W celu zapewnienia finansowania powstałych szkód łowieckich utworzony zostanie Fundusz Odszkodowawczy, którego dysponentem będzie wojewoda. Środki gromadzone w funduszu pochodzą będą z rocznych składek, ustalanych przez wojewodę i wnoszonych przez zarządców lub dzierżawców obwodów łowieckich, a także z darowizn i zapisów oraz dotacji z budżetu państwa. Wysokość składek stanowić będzie iloczyn określonej w rocznym planie łowieckim na dany rok liczby zwierząt łownych, których pozyskanie w danym roku uwzględnia optymalne gospodarowanie populacjami, oraz zryczałtowanych stawek za zwierzęta łowne, które wynoszą: 600 zł. za łosia, 350 zł za jelenia, 135 zł za daniela, 105 zł za sarnę i 85 zł za dziką. Ustawa zakłada, że w okresie od dnia 1 stycznia 2017 r. do dnia 15 czerwca 2017 r. środki Funduszu Odszkodowawczego na wypłatę odszkodowań za szkody wyrządzone na obszarach obwodów łowieckich, z wyjątkiem szkód wyrządzonych przez zwierzęta łowne objęte całoroczną ochroną, oraz na pokrycie kosztów związanych z realizacją zadań w zakresie tych szkód, będą pochodziły z dotacji z budżetu państwa. Intencją ustawodawcy było nałożenie na koła łowieckie obowiązku zasilania Funduszu Odszkodowawczego. Jednak w sytuacji, gdy wartość wypłaconych odszkodowań przekroczy zasoby funduszu odszkodowawczego, różnice pokrywać będzie wojewoda ze środków budżetu państwa. Ustawodawca szacuje, że kwota jaka jest niezbędna na uzupełnienie funduszu odszkodowawczego nie będzie przekraczała 30 mln zł w skali roku. Należy również podkreślić, że oprócz kosztów związanych z odszkodowaniami, w budżecie państwa zostaną zabezpieczone środki przeznaczone na wykonywanie czynności dotyczących szacowania i wypłaty odszkodowań. Kwota niezbędna do realizacji wymienionych zadań przez wojewodów będzie się kształtować w wysokości ok. 25 mln zł rocznie. Jest ona pochodną ok. 380 etatów utworzonych dodatkowo w urzędach wojewódzkich, przyjmując za podstawę średnią krajową płacę. Środki te nie muszą być spożytkowane wyłącznie na utworzenie dodatkowych etatów, ale mogą być również wydatkowane na zasadzie umów zlecenia dla pracowników urzędów wojewódzkich, szczególnie w okresach nasilonego powstawania szkód łowieckich. Łączne koszty wprowadzenia nowych zasad szacowania i wypłacania odszkodowań za szkody łowieckie szacuje się na kwotę ok. 55 mln zł rocznie. W opinii ustawodawcy jest to kwota, jaką można akceptować jako bardzo ważny czynnik stabilizujący sytuację w relacjach pomiędzy kołami łowieckimi a poszkodowanymi w wyniku powstałych szkód łowieckich. Zachowanie dobrych relacji tych środowisk jest konieczne ze względu na troskę o wielkie dziedzictwo całego Narodu jakim jest środowisko przyrodnicze naszego kraju.

8a. Ocena wewnętrzna proponowanych działań (departamenty, jednostki podległe i nadzorowane)

Dotychczas obowiązujące przepisy ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (Dz. U. z 2005 r. Nr 127, poz. 1066, z późn. zm.), które nakładały na zarządców lub dzierżawców obwodów łowieckich obowiązek zadośćuczynienia poszkodowanym za szkody wyrządzone przez zwierzęta łowne, tj. dziki, łosie, jelenie, daniela i sarny w uprawach i płodach rolnych oraz za szkody

wyrządzone podczas polowania były wielokrotnie krytykowane przez poszkodowanych rolników jak i przez różne organy samorządowe oraz Izby Rolnicze. Krytykowano również sposób szacowania szkód oraz tryb wypłacania odszkodowań przez zarządców lub dzierżawców kół łowieckich. Kwestionowano przede wszystkim fakt, że szacowaniem szkód wyrządzonych przez zwierzęta łowne, a następnie ustalaniem kwoty należnego odszkodowania zajmują się przedstawiciele zarządców i dzierżawców kół łowieckich, a więc podmiotu, który jest bezpośrednio zainteresowany, aby wypłacana kwota odszkodowania była jak najniższa.

Przyjęta w dniu 20 maja 2016 r. Sejm RP ustawa o zmianie ustawy – Prawo łowieckie (druk sejmowy nr 219) i przekazana w dniu 23 maja br. do Senatu RP (druk 185) wychodzi naprzeciw zastrzeżeniom rolników co do bezstronności szacujących szkody przedstawiciele zarządców i dzierżawców obwodów łowieckich. W ustawie wprowadzono zmianę instytucji szacującej i wypłacającej odszkodowania z tytułu tych szkód. W ustawie uwzględniono również fakt, że nie wszystkie wypłacające dotychczas odszkodowania koła łowieckie dysponowały dostatecznymi środkami, które wystarczałyby na zrealizowanie wszystkich zobowiązań w stosunku do poszkodowanych rolników. Ponieważ pozostająca w stanie wolnym zwierzyna łowna stanowi własność Skarbu Państwa przyjęta ustawa zakłada, że do wynagradzania szkód wyrządzonych w uprawach i płodach rolnych przez zwierzęta łowne będzie obowiązany, działający w imieniu Skarbu Państwa, wojewoda właściwy ze względu na miejsce wystąpienia tych szkód. Jednak może się zdarzyć, że część społeczeństwa będzie miała wątpliwości czy Skarb Państwa, a więc wszyscy obywatele, powinien ponosić część kosztów związanych z wypłatą odszkodowań, które dotychczas były ponoszone wyłącznie przez myśliwych, a więc tę grupę ludzi, która nie tylko uzyskiwała przychody z realizowania swojego hobby (sprzedaż upolowanej zwierzyny), ale również, w opinii wielu obywateli, dysponowała licznymi przywilejami, takimi jak wyłączne prawo do pozyskiwania zwierzyny łownej nie tylko przebywającej na terenie lasów należących do państwa, ale również na terenach prywatnych. Niektórzy właściciele prywatnych lasów oraz pól przylegających do obszarów leśnych, na których żywią się zwierzęta łowne uważają, że powinni nie tylko mieć prawo do odstrzału zwierząt łownych przebywających na ich terenie, ale również decydować kto może w ich lasach i na ich polach polować i ile powinien za to zapłacić. Wielu rolników, właścicieli lasów, a także przeciwników myśliwych uważa, że płacone przez koło łowieckie czynsze za dzierżawione obwody łowieckie są zbyt niskie, a Polski Związek Łowiecki, który reprezentuje myśliwych posiada niczym nieuzasadnione przywileje. Myślistwo jako działalność, zawsze traktowana była jako bardzo elitarne hobby, na które pozwolić sobie mogły tylko zamożne i ustosunkowane osoby i które nie było dostępne dla przeciętnego obywatela. Dlatego myśliwi powinni płacić za przywilej polowania i nadal pokrywać wszelkie koszty związane ze stratami wyrządzonymi przez zwierzynę łowną oraz stratami powstałymi podczas polowania. Powinni również pilnować, żeby populacje poszczególnych gatunków zwierząt łownych utrzymywane były na takim poziomie, żeby zwierzęta te nie wychodziły na pola i nie wyrządzały szkód w uprawach i płodach rolnych.

8b. Ocena zewnętrzna proponowanych działań (organizacje pracujące na rzecz rolnictwa)

Przyjęta w dniu 20 maja 2016 r. przez Sejm RP ustawa o zmianie ustawy – Prawo łowieckie (druk sejmowy nr 219) i przekazana w dniu 23 maja br. do Senatu RP (druk 185) zakłada, że do wynagradzania szkód wyrządzonych w uprawach i płodach rolnych przez dziki, łosie, jelenie, daniela i sarny będzie obowiązany, działający w imieniu Skarbu Państwa, wojewoda właściwy ze względu na miejsce wystąpienia tych szkód. Rozwiązanie to wychodzi naprzeciw oczekiwaniom rolników, którzy wielokrotnie zgłaszali zastrzeżenia do faktu, że oględziny i szacowanie szkód, a także ustalanie wysokości odszkodowania pozostaje w rękach dzierżawców i zarządców kół łowieckich, co budzi

uzasadnione wątpliwości co do ich bezstronności. Również utworzenie Funduszu Odszkodowawczego, którego dysponentem będzie wojewoda, i z którego płacone będą odszkodowania odpowiada oczekiwaniom rolników.

---

9. Proponowane rozwiązania

Obserwowanie dalszego procesu legislacyjnego przyjętej w dniu 20 maja 2016 r. ustawy o zmianie ustawy – Prawo łowieckie.

---

10. Skutki finansowe, źródła finansowania

Przyjęta przez Sejm RP ustawa o zmianie ustawy – Prawo łowieckie (druk sejmowy nr 219) wymagać będzie pokrycia kosztów realizacji zadań nałożonych przez tę ustawę na wojewodów w wysokości około 25 mln zł rocznie (szacowane koszty utworzenia około 380 etatów w urzędach wojewódzkich, zakładając, że osoby te będą otrzymywały pensje na poziomie średniej płacy krajowej). Ponadto corocznie, z budżetu Państwa, zasilany będzie w formie dotacji Fundusz Odszkodowawczy. Wysokość dotacji uzależniona będzie od różnicy wypłaconych z Funduszu odszkodowań za wyrządzone szkody i sumy składek wnoszonych przez dzierżawców lub zarządców obwodów łowieckich. Dodatkowo, zgodnie z art. 2 ustawy, w okresie od 1 stycznia 2017 r. do dnia 15 czerwca 2017 r., środki Funduszu Odszkodowawczego na wypłatę odszkodowań za szkody wyrządzone na obszarach obwodów łowieckich, z wyjątkiem szkód wyrządzonych przez zwierzęta łowne objęte całoroczną ochroną, oraz na pokrycie kosztów związanych z realizacją zadań w zakresie tych szkód, będą pochodziły z dotacji z budżetu państwa.

---

11. Niezbędne zmiany legislacyjne

Nowy	Ustawa	Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o zmianie ustawy – Prawo łowieckie.
------	--------	---

---

12. Inne uwagi (niezbędne ekspertyzy i opracowania)

---

13. Konsultacje (nazwiska i telefony osób odpowiedzialnych za zadanie)

Ela Sawicka, Departament Bezpieczeństwa Żywności i Weterynarii, tel. 623 14 10.

---

14. Eksperci, osoby do współpracy (dane kontaktowe)

---

15. Przewidywany termin realizacji zadania

2016-04-29

---

16. Powód, dla którego zadanie nie może być zrealizowane w terminie wyznaczonym przez Administratora

---

17. Inne uwagi
